

UTKAST 30.9.2019

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om beredskap för laddning av elfordon och om laddningsstationer i anslutning till byggnader samt om system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning och lag om ändring av 18 kap. 126 § i markanvändnings- och bygglagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en ny lag om beredskap för laddning av elfordon och om laddningsstationer i anslutning till byggnader samt om system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning. Genom den föreslagna lagen genomförs för sin del det reviderade direktivet om byggnaders energiprestanda (EU) 2018/844. Direktivet antogs som en del av Europeiska unionens paket för ren energi, vars syfte är att begränsa klimatförändringen.

Syftet med lagen är att förbättra byggnaders energiprestanda, öka tillämpningen av smart teknik i byggnader och förbättra möjligheterna att ladda elfordon. I lagen föreskrivs det också om skyldigheter att planera och bygga laddningsstationer för elfordon och om beredskap för laddning av elfordon. Genom lag ska byggnadens ägare påföras en skyldighet att ge invånarna tillgång till en laddningsstation utan onödigt dröjsmål i sådana situationer då beredskap för laddning redan har installerats. I lagen föreskrivs också om skyldigheter att planera och bygga system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning i anslutning till stora byggnader, andra än bostadshus. Enligt den föreslagna lagen ska kommunens byggnadstillsynsmyndighet och Transport- och kommunikationsverket Traficom vara tillsynsmyndigheter.

Dessutom föreslås det att markanvändnings- och bygglagen ändras så, att det krävs åtgärdstillstånd för byggande av system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning i anslutning till vissa typer av byggnader.

Lagarna avses träda i kraft den 10 mars 2020.

Lag

om beredskap för laddning av elfordon och om laddningsstationer i anslutning till byggnader samt om system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Genom denna lag genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/844 om ändring av direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda och av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om laddningsstationer för elfordon och beredskap för laddning av elfordon i anslutning till byggnader samt om system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning i andra byggnader än bostadshus.

Denna lag tillämpas på byggnader där energi används för att upprätthålla ett inomhusklimat.

Bestämmelserna i 1 kap., 8, 9, 16, 17 och 22—24 § i denna lag tillämpas på parkeringshus som är avsett för ordnande av parkering för bostadshus.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *beredskap för laddning* en ledningsinfrastruktur i vilken man senare kan installera kablar som behövs för laddningsstationer för elfordon eller en kabelanslutning för laddningsstationer för elfordon; med ledningsinfrastruktur avses också andra ledningsvägar längs vilka kablarna är avsedda att installeras,

2) *bostadshus* en byggnad som är avsedd för boende där minst hälften av våningsytan används för boende,

3) *större renovering* en renovering där de på återuppbyggnadskostnaderna baserade totala kostnaderna för renoveringen av klimatskalet eller byggnadens installationssystem överstiger 25 procent av byggnadens värde, exklusive värdet av den mark där byggnaden är belägen,

4) *system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning* ett system som omfattar alla produkter, all programvara och allt tekniskt underhåll som kan stödja en energieffektiv, ekonomisk och säker drift av byggnadens installationssystem genom automatisk styrning och genom att underlätta den manuella hanteringen av byggnadens installationssystem,

5) *uppvärmningssystem* en kombination av de komponenter som krävs för att åstadkomma en form av behandling av inomhusluft i vilken temperaturen höjs,

6) *luftkonditioneringssystem* en kombination av de komponenter som krävs för att åstadkomma en form av behandling av inomhusluft i vilken temperaturen regleras eller kan sänkas;

7) *nominell effekt* största möjliga värmeeffekt uttryckt i kilowatt, fastställd och garanterad av tillverkaren och som under kontinuerlig drift kan produceras genom den verkningsgrad som tillverkaren uppger,

8) *byggnadens installationssystem* teknisk utrustning för rumsuppvärmning, rumskylning, ventilation, varmvatten för hushållsbruk, fast belysning, fastighetsautomation och tillhörande reglering, platsbaserad elproduktion, eller en kombination därav, inklusive sådana system som utnyttjar energi från förnybara energikällor, i en byggnad eller en byggnadsenhet,

9) *tekniskt genomförbar lösning* en lösning som kan genomföras utan att väsentliga ändringar genomförs i byggnaden eller dess uppvärmnings-, kylnings- och ventilationssystem eller en kombination därav,

10) *ekonomiskt genomförbar lösning* en lösning där den förväntade totala nyttan av investeringarna är större än investerings- och driftskostnaderna.

4 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om tillsyn över bygglov och åtgärdsstillstånd utfärdade av kommunens byggnadstillsynsmyndighet och om ändringsökande i fråga om beslut av kommunens byggnadstillsynsmyndighet finns i markanvändnings- och bygglagen.

Bestämmelser om krav på för allmänheten tillgängliga laddningsstationer finns i lagen om distribution av alternativa trafikbränslen (478/2017, nedan *infrastrukturlagen*).

2 kap.

Laddningsstationer och beredskap för laddning av elfordon i anslutning till en byggnad

5 §

Utrustande av nya byggnader med laddningsstationer och beredskap för laddning av elfordon

Vid ansökan om i 125 § i markanvändnings- och bygglagen avsett bygglov för uppförande av en ny byggnad ska den som påbörjar byggprojektet se till att det i anslutning till byggnaden planeras och byggs en laddningsstation för elfordon och beredskap för laddning av elfordon i enlighet med denna lag. Installation av en laddningsstation och beredskap för laddning gäller sådana parkeringsplatser som är belägna inuti byggnaden eller på den fastighet på vilken byggnaden är belägen.

I ett nytt bostadshus med mer än fyra parkeringsplatser ska det installeras beredskap för laddning så att det på varje parkeringsplats senare kan installeras en laddningsstation.

Vid andra byggnader än bostadshus som har mer än tio parkeringsplatser ska det installeras minst en laddningsstation. Dessutom ska det installeras beredskap för laddning, som gör det möjligt att senare installera en laddningsstation för minst hälften av parkeringsplatserna.

Vid andra byggnader än bostadshus som har mer än 20 parkeringsplatser ska det installeras en laddningsstation för minst tio procent av parkeringsplatserna. Dessutom ska det installeras beredskap för laddning, som gör det möjligt att senare installera en laddningsstation för minst hälften av alla parkeringsplatser.

6 §

Utrustande av byggnader som genomgår större renoveringar med laddningsstationer och beredskap för laddning av elfordon

Vid ansökan om i 125 § i markanvändnings- och bygglagen avsett bygglov för reparationer och ändringar ska den som påbörjar byggprojektet se till att det vid byggnaden planeras och byggs en laddningsstation för elfordon och beredskap för laddning av elfordon i enlighet med denna lag när det är fråga om en större renovering. Installation av en laddningsstation och beredskap för laddning gäller sådana parkeringsplatser som är belägna inuti byggnaden eller på den fastighet på vilken byggnaden är belägen.

Vid ett bostadshus som är föremål för en större renovering och som har mer än fyra parkeringsplatser ska det installeras beredskap för laddning så att det på varje parkeringsplats senare kan installeras en laddningsstation.

Vid andra än bostadshus som är föremål för en större renovering och som har mer än tio parkeringsplatser ska det installeras minst en laddningsstation. Dessutom ska det installeras beredskap för laddning, som gör det möjligt att senare installera en laddningsstation för minst hälften av alla parkeringsplatser.

Vid andra än bostadshus som är föremål för en större renovering och som har mer än 20 parkeringsplatser ska det installeras minst en laddningsstation för minst tio procent av parkeringsplatserna. Dessutom ska det installeras beredskap för laddning, som gör det möjligt att senare installera en laddningsstation för minst hälften av alla parkeringsplatser.

Vad som i 2—4 mom. föreskrivs gäller en byggnad vars

- a) parkeringsplatser är belägna inuti byggnaden och renoveringen omfattar byggnadens parkeringsplatser eller byggnadens elsystem, eller
- b) parkeringsplatser är belägna på en fastighet på vilken byggnaden är belägen och renoveringen omfattar parkeringsplatserna eller parkeringsplatsernas elsystem.

7 §

Utrustande av befintliga byggnader med laddningsstationer och beredskap för laddning av elfordon

Byggnadens ägare ska se till att det vid befintliga, andra byggnader än bostadshus som har mer än 20 parkeringsplatser ska installeras minst en laddningsstation för minst tio procent av parkeringsplatserna senast den 1 januari 2025. Installation av en laddningsstation gäller sådana parkeringsplatser som är belägna inuti byggnaden eller på den fastighet på vilken byggnaden är belägen.

8 §

Utrustande av ett parkeringshus med laddningsstationer och beredskap för laddning av elfordon

Vid ansökan om i 125 § i markanvändnings- och bygglagen avsett bygglov för uppförande av ett nytt parkeringshus, som är avsett för ordnande av parkering för bostadshus, ska den som påbörjar byggprojektet se till att det vid byggnaden planeras och installeras beredskap för laddning så att en laddningsstation kan installeras på varje parkeringsplats senare.

Vid ansökan om i 125 § i markanvändnings- och bygglagen avsett bygglov för reparation och ändring av ett sådant parkeringshus, som är avsett för ordnande av parkering för bostadshus, ska den som påbörjar projektet se till att det planeras och byggs beredskap för laddning så att en

laddningsstation kan installeras på varje parkeringsplats senare, om det är fråga om en större renovering.

9 §

Krav som gäller beredskap för laddning av och laddningsstationer för elfordon

Den beredskap för laddning som avses i lagens 5, 6 och 8 § ska vara sådan att det på en parkeringsplats senare kan installeras en normal eller snabb laddningsstation enligt de tekniska specifikationer som avses i bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU om utbyggnad för infrastrukturen för alternativa bränslen (*infrastrukturdirektivet*).

En laddningsstation som avses i lagens 5—8 § ska till sina tekniska egenskaper vara en normal eller snabb laddningsstation enligt de tekniska specifikationer som avses i bilaga II till infrastrukturdirektivet.

Laddningsstationen kan också vara en för allmänheten tillgänglig laddningsstation som avses i infrastrukturlagen.

Bland de laddningsstationer som avses i lagens 5 § 3 och 4 mom. och 6 § 3 och 4 mom. ska det finnas minst en laddningsstation som är tillgänglig för alla på en parkeringsplats som är minst 3 600 millimeter bred och minst 5 000 millimeter lång.

10 §

Invånares tillgång till laddningsstation för elfordon

I situationer där beredskap för laddning förverkligats i enlighet med lagens 5 § 2 mom., 6 § 2 mom. och 8 § ska byggnadens ägare ge en invånare tillgång till en laddningsstation utan onödigt dröjsmål när invånaren skriftligen har meddelat om anskaffning av en eldriven bil för eget bruk.

3 kap.

System för fastighetsautomation och fastighetsstyrning

11 §

Utrustande av nya byggnader med system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning

Vid ansökan om i 125 § i markanvändnings- och bygglagen avsett bygglov för uppförande av en annan byggnad än ett bostadshus ska den som påbörjar byggprojektet se till att det planeras och byggs ett system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning för byggnaden. Ett system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning ska installeras i en byggnad, där den nominella effekten för uppvärmningssystemet eller lokalernas kombinerade uppvärmnings- och ventilationssystem överstiger 290 kilowatt och i en byggnad, där den nominella effekten för luftkonditioneringsystemet eller det kombinerade luftkonditionerings- och ventilationssystemet överstiger 290 kilowatt.

12 §

Utrustande av byggnader som är föremål för renoverings- och ändringsarbeten med system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning

Vid ansökan om i 125 § i markanvändnings- och bygglagen avsett bygglov eller i 126 § i den lagen avsett åtgärdstillstånd för renoverings- och ändringsarbeten i uppvärmnings-, luftkonditionerings- eller ventilationssystem i andra byggnader än bostadshus ska den som påbörjar byggprojektet se till att det planeras och byggs ett system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning för byggnaden. Ett system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning ska installeras i sådana byggnader, där den nominella effekten för uppvärmningssystemet eller lokalernas kombinerade uppvärmnings- och ventilationssystem överstiger 290 kilowatt och i byggnader, där den nominella effekten för luftkonditioneringsystemet eller det kombinerade luftkonditionerings- och ventilationssystemet överstiger 290 kilowatt.

13 §

Utrustande av befintliga byggnader med system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning

Byggnadens ägare ska se till att en befintlig annan byggnad än ett bostadshus, där den nominella effekten för uppvärmningssystemet eller lokalernas kombinerade uppvärmnings- och ventilationssystem överstiger 290 kilowatt, utrustas med ett system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning senast den 1 januari 2025.

Byggnadens ägare ska se till att en befintlig annan byggnad än ett bostadshus, där den nominella effekten för ventilationssystemet eller det kombinerade luftkonditionerings- och ventilationssystemet överstiger 290 kilowatt, utrustas med ett system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning senast den 1 januari 2025.

14 §

Krav på system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning

System för fastighetsautomation och fastighetsstyrning som avses i 11—13 § i denna lag ska kunna fylla följande funktioner:

- a) fortlöpande övervaka, registrera, analysera och göra det möjligt att anpassa energianvändningen,
- b) fastställa riktmärken för en byggnads energieffektivitet, upptäcka effektivitetsförluster i byggnadens installationssystem och informera den person som är ansvarig för anläggningarna eller för den tekniska fastighetsförvaltningen om möjligheter till förbättrad energieffektivitet, och
- c) möjliggöra kommunikation med anslutna installationssystem i byggnaden och med andra anordningar inuti byggnaden, och vara driftskompatibla med installationssystem i byggnaden som är baserade på olika typer av äganderättsligt skyddad teknik, som omfattar olika produkter och som kommer från olika tillverkare.

15 §

Undantag från skyldigheten att installera ett system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning

Vad som i 12 och 13 § föreskrivs tillämpas inte, om installationen av ett system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning inte är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart eller byggnadens uppvärmnings-, luftkonditionerings- eller ventilationssystem inte går att styra automatiskt eller om det i byggnaden redan finns ett system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning som fyller kraven enligt 14 § eller om kraven enligt 14 § kan uppfyllas genom en helhet som består av flera system.

4 kap.

Tillsyn

16 §

Den högsta styrningen av tillsynen

Den högsta styrningen av tillsynen över efterlevnaden av denna lag hör till miljöministeriets uppgifter.

17 §

Tillsynsmyndighet

Transport- och kommunikationsverket har till uppgift att övervaka att 7 § i denna lag följs. Kommunens byggnadstillsynsmyndighet har till uppgift att övervaka efterlevnaden av denna lag i samband med projekt som kräver tillstånd enligt markanvändnings- och bygglagen. Bestämmelser om kommunens byggnadstillsynsmyndighets tillsyn finns i markanvändnings- och bygglagen.

18 §

Rätt till information

Transport- och kommunikationsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att få tillgång till nödvändiga uppgifter och handlingar för tillsynen över efterlevnaden av denna lag av byggnadens ägare och andra som har nödvändiga uppgifter och handlingar som anknyter till tillsynen över denna lag.

19 §

Rätt att utföra inspektioner

Transport- och kommunikationsverket har rätt att för tillsynen över denna lag få tillträde till områden, lägenheter eller andra sådana lokaler till vilka tillträde behövs för tillsynen enligt denna lag samt rätt att där utföra inspektioner som anknyter till tillsynen och vidta andra åtgärder som behövs för tillsynen. Inspektionsrätten omfattar dock inte utrymmen som används för boende av permanent natur. Vid inspektionen ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

20 §

Tvångsmedel

Om en byggnads ägare eller någon annan som ansvarar för skyldigheter enligt denna lag inte iakttar lagen eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den, ska Transport- och kommunikationsverket uppmana denne att rätta till situationen eller försummelsen inom en tidsfrist. Om situationen inte avhjälpes inom tidsfristen, ska Transport- och kommunikationsverket meddela berörda parter en varning och ange en ny tidsfrist. Om situationen inte rättas till inom denna tidsfrist, ska Transport- och kommunikationsverket enligt vad situationen kräver meddela beslut om föreläggande eller förbud.

21 §

Vite och hot om tvångsutförande

Transport- och kommunikationsverket kan förena ett föreläggande eller ett förbud som verket meddelat med stöd av denna lag med vite eller hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad. Bestämmelser om vite och hot om tvångsutförande finns i viteslagen (1113/1990).

22 §

Avgifter

Bestämmelser om de allmänna grunderna för när Transport- och kommunikationsverkets prestationer enligt denna lag ska vara avgiftsbelagda och för storleken av de avgifter som tas ut för prestationerna samt om övriga grunder för avgifterna finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Bestämmelser om avgifter till kommunen för i 5, 6, 8 och 11—13 § i denna lag avsedd behandling och kontroll av tillståndsansökningar hos kommunens byggnadstillsynsmyndighet finns i 145 § i markanvändnings- och bygglagen.

23 §

Sökande av ändring i tillsynsmyndigheternas beslut

Bestämmelser om sökande av ändring genom besvär hos en förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Vid sökande av ändring tillämpas dock bestämmelserna i viteslagen i fråga om beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite samt föreläggande och verkställighet av hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

24 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

Denna lag träder i kraft den 20 .
Vad som föreskrivs i 5, 6, 8, 11 och 12 § tillämpas på bygglov som ansöks från och med den 10 mars 2021.

Helsingfors den 20

Lag

om ändring av 18 kap. 126 § i markanvändnings- och bygglagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) 18 kap. 126 § 3 mom., sådant det lyder
i lag 958/2012, som följer:

126 §

Åtgärdsstillstånd

Åtgärdsstillstånd behövs också för att ändra en byggnads fasad samt för byte av byggnadsdelar eller installationssystem när detta kan ha stor inverkan på byggnadens energiprestanda. Inget åtgärdsstillstånd behövs dock i fråga om en byggnad vars energiprestanda inte behöver förbättras på det sätt som föreskrivs i 117 g § 2 mom., med undantag för byggande av system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning i enlighet med 10–12 § i lagen om beredskap för laddning av elfordon och om laddningsstationer i anslutning till byggnader samt om system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning (/).

Denna lag träder i kraft den 20

Lag

om ändring av 18 kap. 126 § i markanvändnings- och bygglagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) 18 kap. 126 § 3 mom., sådant det lyder
i lag 958/2012, som följer:

Gällande lydelse

126 §

Åtgärdstillstånd

Åtgärdstillstånd behövs också för att ändra en byggnads fasad samt för byte av byggnadsdelar eller installationssystem när detta kan ha stor inverkan på byggnadens energiprestanda. Åtgärdstillstånd behövs dock inte i fråga om en byggnad vars energiprestanda inte behöver förbättras på det sätt som föreskrivs i 117 g § 2 mom.

Föreslagen lydelse

126 §

Åtgärdstillstånd

Åtgärdstillstånd behövs också för att ändra en byggnads fasad samt för byte av byggnadsdelar eller installationssystem när detta kan ha stor inverkan på byggnadens energiprestanda. Inget åtgärdstillstånd behövs dock i fråga om en byggnad vars energiprestanda inte behöver förbättras på det sätt som föreskrivs i 117 g § 2 mom., **med undantag för byggande av system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning i enlighet med 10–12 § i lagen om beredskap för laddning av elfordon och om laddningsstationer i anslutning till byggnader samt om system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning (/).**
